

Chuyện chó mèo

Mắt Nâu

Xưa nay người ta dùng hình ảnh “chó/mèo” là hai gia súc (thú nuôi trong nhà) để hình dung sự gấu ó nhau, ủng oảng cãi cọ, tranh giành, gằm gừ nhau, khó hòa hợp, không chung sống hòa bình...

Ví như hai kẻ luôn bất đồng, đụng chuyện là cãi, được ví ngay: “*Như chó với mèo*” !!

Chó mèo cá tính khác nhau cả trong vấn đề cảnh giác “*Chó treo, mèo đậy*”... nhưng một tương đồng lại tương khắc, liên quan đến cục “phân”: Chó ăn, mèo dẫu.

Con mèo xả xú ứ xong, cào cào mớ đất gàn đầy, từ từ lấp phủ lên đồng phân, như không muốn ai nhìn thấy chất vừa thải ra của nó. Chẳng biết tại sao như thế. Và đó là cá tính trời sinh ra giống mèo.

Cho nên trong đời sống, hễ thấy kẻ nào cứ

loanh quanh, dẫu dẫu điểm điểm, lấp lấp liếm liếm, tục ngữ Việt Nam miêu tả kẻ đó qua câu: “*Dẫu như mèò dẫu c..*”

Mà tục ngữ chỉ nói ra hiện tượng, chứ không giải thích nguyên nhân mèò dẫu c...

Chó ta (chó Việt Nam) được phân ra: chó vàng, chó vện, chó cún, chó cộc đuôi, chó mực, chó huyền đề... Chó tây thì ôi dào... chó berger, chó này chó nọ ...v.v..

Dù chó loại nào, chó là loài được tiếng là trung thành, có tình, có nghĩa, có thủy chung - Chó biết giữ nhà, canh trộm, chó nghĩa hiệp, chung thủy... Ngạn ngữ có câu: “*chủ nghèo khó, chó không chê chủ nghèo*”,

Chuyện về chó thì nhiều lắm, từ chuyện lớn như được huấn luyện trong đoàn quân khuyến để dò thám trong công vụ, phi vụ. Người ta dùng chó trong việc cứu người, đi săn ... cho đến việc tủa mìn lật vật. Và đặc biệt nhiều người biết chó ta còn biết ăn phân người.

Người sử dụng chó trong nhiều việc, khen chó nhiều đức tính, nhưng lại “trở mặt”, mắng ngay ai đó bằng một câu đoản hậu “*Ngu như chó*”. Hoặc lắm

bấm chửi ai đó bằng câu cụt ngủn “*Đồ cấu trệ*” (*đồ chó*) - Chả lẽ vì tính trung hậu, biết thân phận, biết vâng lời, biết cum cúp vẩy đuôi, hóa ra chó dễ dãi nên bị người coi thường đến vậy, để dễ dàng bị nghe miệt thị hay sao?

Trong khi mèo nó đỏng đảnh, nó giả dối điều ngoa... chẳng ai mắng “Ngu như mèo” bao giờ !.. Đòi khó hiểu, và thật đáng buồn.

Chó/mèo, là hình ảnh hục hặc nhau là thế, nhưng thành ngữ Việt Nam oái oăm, trớ trêu khi giải quyết một vấn đề nan giải, khi bí, thản nhiên tuyên bố : “*Ôi, Không có chó, bắt mèo ăn c...*” Nói cứ như thật - Trong khi chó là loài biết ăn c..., mèo thì không.

Mèo, một giống nhàn hạ vô tư, vô tích sự, rất cá tính, ưa độc lập, không biết vâng lời, khó bảo, yểu điệu, đỏng đảnh kiêu kỳ, sạch sẽ, ngoài khả năng bắt chuột, là ăn vụng. Suốt ngày thảnh thơi liếm láp, tằm tấp cả ngày, rửa mặt rất kỹ, nhưng người ta vẫn ví von

“Rửa mặt như mèo”...Và vẫn một điều cần nhấn mạnh là mèo không biết ăn c...

Thế thì tại sao lại ra tuyên ngôn bắt mèo “ăn

thay”, khi không có chó? - Và nếu trong trường hợp không có mèo để thay thế, hoặc có mèo, nhưng nó không chịu ăn thay thì sao? Một vấn đề vừa mâu thuẫn, vừa nan giải !

Xưa nay ai cũng tấm tắc khen ca dao, tục ngữ, ngôn ngữ, thành ngữ Việt Nam là sành sỏi, có vần điệu, có chất thơ, đi sát thực tế và nói những điều có lý, do từng trải, kinh qua kinh nghiệm.... Ở trường hợp này, lý giải làm sao?

Có ai đã thấy bắt buộc được con mèo ăn c... chưa? Một câu nói khá vô lý nhưng được ghi vào thành ngữ, để khi gặp chuyện khó giải quyết là phán ngọt một câu vô trách nhiệm: “*Ôi dào, không có chó thì bắt mèo ăn c...*” - Cứ làm như bắt mèo ăn c... dễ lắm vậy - Mèo ở đâu sẵn để bắt nó thay thế chó khi hữu sự ?

Cũng cho thấy tính chủ quan của người. Tính mâu thuẫn của ca dao tục ngữ:

Nói bất cần lý lẽ, bất kể sự tình, nói lấy được. Và cũng nói lên cá tính nhất thời độc đoán, ưa phán quyết của người mình - Thích võ ngược xưng “*ông*”, không chịu làm “*thằng*” dù tài cán chẳng nhiều, trong đó nặng nề tính phủ nhận trong nhiều vấn đề,

miễn chúng ta luôn đúng, luôn sáng suốt, luôn khôn ngoan, không bao giờ sai cả - Là người khác sai, ta không sai ! Ta phải là số một.

Dòng máu kiêu hùng của dân Việt quật cường, ương ngạnh và chủ quan đến mức khó lòng tiến bộ. Ôm khư khư mô lý thuyết vàng son hãnh tiến về dòng giống, để hãnh diện ngất ngưỡng dâng cao, ngông cuồng tưởng mình là như vậy thật - Rất tỏ ra xấu hổ ngượng ngùng khi phải ép lòng nhận mình sai, tính u mê khó đường tu sửa. Luôn cho mình đúng, mình hay, mình giỏi, mình hoàn hảo, không cần học hỏi thêm, một cách sống hoang tưởng, đậm chân tại chỗ, đưa đến dân trí thụt lùi.

Mặc dù thành ngữ vẫn nhắc bảo “*Không tiến tức là lùi*”. Nhưng nghe để mà nghe, nên chẳng biết mình lùi, chẳng bao giờ nghĩ mình vẫn đứng yên một chỗ, và xung quanh vẫn chuyển động để vị trí ban đầu cứ tụt dần vì chung quanh xô dịch.

Áo giác ngã mạn kiêu căng trở thành cá tính, đẩy lùi xã hội, đưa dân tộc trở nên chậm tiến và cứ thế chìm trong mơ ảo xa vời.

Quan điểm không dám thẳng thắn, không dám khách quan ấy, đưa con người đắm chìm mộng mị,

kiên cường giả tạo, rồi tự thăng hoa tự cho là chiến thắng... may ra chỉ khi gục xuống... vẫn chưa nhận mình thua, mà đổ tại mình xui.

Tục ngữ ca dao, thành ngữ, ngạn ngữ Việt Nam, thường là nhắc nhở, cảnh giác chung chung... nhưng đôi lúc dường như mâu thuẫn, đời sau lặp lại như học thuộc bài, không phân tích, không tìm hiểu thâm ý của người đi trước - Câu trước nói thế này, câu sau dường như lại khác... Có phải do thế sự đổi thay, do xê dịch của thời gian, khiến quan điểm của từng thế hệ đã đổi khác vì ảnh hưởng môi trường sống ?

Ca dao tục ngữ Việt Nam trở nên phức tạp, con người phức tạp theo môi trường đang xoay nhanh trên đà tiến hóa. Loài người ngày càng tự tin, quan niệm dùng óc thông minh ông trời ban cho, để mơ tưởng thay thế ông trời, mơ tưởng chống lại guồng quay tạo hóa, mơ tưởng vo tròn bóp méo thay thế căn bản ban đầu mà quên hẳn đó là của Trời đã ban cho. Người đời châm biếm kẻ coi thường sự gàn gũi lâu ngày quen thói, bằng câu thành ngữ "*Gàn chùa gọi Bụt bằng Anh*".

Máy móc dần dần thay thế con người, thế là người mất chất người, mất tính người, nghĩa là bớt

nhân tính, trở thành người máy - Chạy theo dục vọng, thiếu nhịp đập của trái tim dù vẫn dòng máu đỏ nhồi đập liên tục không ngừng nghỉ (cả trong giấc ngủ) từ lúc vào đời - Và vô cùng hãnh diện trái tim giả có thể đập thay trái tim nguyên thủy, chưa hề hân hoan sung sướng, hạnh phúc và hãnh diện khi đắm mĩ hóa toàn thân đang xài đồ giả. Mọi đồ thật trên con người thật, biến thành đồ giả lúc nào không biết. Mĩ quan cứng nhắc theo bản vẽ có sẵn của vi tính. Con người lần lần bớt tiếp xúc và lơ là trong quan hệ con người với con người.

Chuyện thời sự liên quan Cô-vít cũng vậy, lúc đầu ai cũng khờ sờ vì Cô-vít đã gây ra tình trạng giới hạn tụ tập, tránh giao dịch vì lây nhiễm... Theo năm tháng, tụ họp online, lớp học online, nhất là ca nhạc online, music box ... cái gì cũng online (ngộ biến tùng quyền) ... thế là thoải mái ... Ngó mặt nhau trên màn ảnh trở nên tự nhiên, quen thuộc, dễ dàng tập trung, không nhất thiết phải giáp mặt nhau. Sự bé tắc không trầm trọng như thuở ban đầu nữa - Cái gì rồi cũng quen.

Rồi đây thói quen ngày cũ sẽ đi vào quên lãng, sẽ thơ mộng hơn nhờ hệ thống điện tử hiện đại văn minh, người đẹp hơn nhờ photoshop? - Ở tận mãi

đâu cũng thấy nhau chẳng tốn xăng nhớt, vé bay ... vẫn thu được những lượt xem (view) qua hệ thống toàn cầu internet.

Tương lai các kỹ thuật viên còn nghiên cứu nhiều điều văn minh tiến xa hơn nữa - Loài người đang mở thêm trang sử mới huyền thoại nhờ Cô-vít !

Trở lại chuyện chó mèo - Chó ngày nay không ăn c... chó có thực phẩm đóng hộp, có đồ chơi, có cục xương giả để nhai khi ngứa răng, có chén đĩa ăn đẹp đẽ, có nệm ấm chăn êm, có áo đẹp đi rong ngoài phố, có thẻ bài, ID đeo trên cổ. Cục phân chó ị ra, chủ nhân bốc ngay tại chỗ giữ vệ sinh đường phố, một chứng thực xã hội văn minh yêu thương cung chiều thú vật. Chó nằm khoi khoi trên salon sang trọng, vui vẻ tự tin liếm tay liếm mặt chủ nhà...

Câu thành ngữ khinh chó xa xưa: “*Chơi với chó, chó liếm mặt*”, để cảnh giác, phân biệt “giai cấp” giữa chó và người... trở nên gió thoảng mây bay, lỗi thời lạc hậu.

Ngày nay được chó liếm mặt (liếm đâu cũng không sao), chủ nhà hân hoan hãnh diện vì được qui vào thành phần trưởng giả, phong lưu, văn minh thời thượng !

Dắt chó đi chơi, một phần để chó bảo vệ chủ, một phần phô trương đẳng cấp, (người giàu sang mới dắt chó, nhất là chó đất tiền). Nhật cục phân chó tại chỗ, chúng tỏ biết văn minh bình đẳng, khác một thời bất bình đẳng giai cấp (trên đất Bắc Việt Nam một thời), kẻ làm nghề “đổ thùng”, tức nghề gánh phân đi đổ để nuôi thân, nghề bần cùng mạt hạng trong xã hội, bị xem thường rẻ rúng, không gì bàn tới... Qua câu đồng dao miền Bắc ca rằng

Híp híp hơ hơ

Con ma quay tơ

Con gà mái ghe

Con mẹ đổ thùng.

Thời gian chuyển biến, vô thường. Chẳng có gì đứng yên một chỗ - Như dòng nước xuôi đi, chẳng bao giờ lui ngược trở về - Như một người không thể tắm hai lần trên một dòng sông.

Cũng như thế, tuổi tác/phẫu thuật/thẩm mỹ... không tài nào đưa người 50, 60 trở về tuổi 20 thanh xuân trẻ trung tươi tắn - Một đi, không trở lại.

Quy luật thiên nhiên là vĩnh cửu - Thời gian là bất biến - Mộng tưởng hóa, chỉ là không tưởng.

Câu “*không chó bắt mèo thay thế*”, mang tính quyết đoán, cực đoan, phán quyết gần như cao ngạo của người xưa - Mèo là loài khó bảo.

Vậy không có chó, bảo mèo nó không nghe, đồng phân làm sao giải quyết !!!

Mắt Nâu

(Viết cho năm con Mèo, 2023)

